ΕΤΟΣ Β'. Ἐν Πάτραις τῇ 15 Ἀπριλίου 1925 Ἀριθ. 10

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΟΡΘ. ΧΡΙΣΤ. ΕΝΩΣΕΩΣ ΝΕΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

ΓΝΩΣΕΣΘΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΙ ΥΜΑΣ (ΙΩΑΝ. 8.32)

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος
Ἱερεὺς Θωμᾶς Παπαγιαννόπουλος
Νικόλαος Παπαχρήστου
Γεώργιος Σωτηρόπουλος
Ἀνδρ. Παπαγεωργακόπουλος
Θεολόγοι

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

ΕΤΗΣΙΑ:	Ἐσωτερικοῦ	δραχ. 15
»	Ἐξωτερικοῦ	φρ. 15
»	Ἀμερικῆς	δολ. 2

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ & ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ
Ὀρθ. Χριστ. Ἕνωσιν Νέων Πατρῶν
Γραφεῖα: Ἱερὸς Ναὸς Παντοκράτορος

ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ!

Μέσα εἰς ὁλόκληρον τὸν τόνον τῆς βοῆς τῶν ὕβρεων, τῶν ἀλλαλαγμῶν καὶ τῶν βλασφημιῶν τοῦ μαινομένου πλήθους. μία φωνὴ ἑνὸς ἡγεμόνος τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας, ἔρχεται νὰ γιγαντωθῇ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν κόσμον τῶν φωνῶν τοῦ μίσους καὶ τῆς συγχύσεως· τῆς βαρβαρότητος καὶ τῆς ἁμαρτίας· καὶ ἡ φωνὴ αὕτη εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν χωρὶς καὶ νὰ τὸ θέλῃ ἀφῆκεν ὁ Πιλᾶτος νὰ ἀκουσθῇ *Ἴδε ὁ Ἄνθρωπος!*

Ἔπειτα ἀπὸ ὅλον τὸν διασυρμὸν ὃν ὑπέστη ὁ ἀμόλυντος καὶ ἀναμάρτητος υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν σκωπτικὴν χλαμύδα· τὸν ἀκάνθινον στέφανον· τὸν περιφρονητικὸν κάλαμον· καὶ τὴν ὅλην διακωμώδησιν τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος ἐν τῷ θείῳ Αὐτοῦ προσώπῳ, ὡδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ Πιλάτου εἰς τὸν ἐξώστην ἐκεῖνον τοῦ τόσον παρανόμου δικαστηρίου, καὶ ἐδεικνύετο καθ' ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ κάτωθι ἐκ μίσους μαινόμενον πλῆθος, καθ' ὃν χρόνον συνοδεύετο ὁλόκληρος ἡ ἄδοξος καὶ περιφρονητικὴ αὕτη παρουσία καὶ παράστασίς Του μὲ τὰς λέξεις. Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

Ὁ Πιλᾶτος ἐνόμιζεν πῶς θὰ ἠδύνατο ἔπειτα ἀπὸ ὅλον τὸν ἀπάνθρωπον ἐμπαιγμὸν καὶ τὴν σατανικὴν κάκωσιν τοῦ ἀθώου—ὃν ὡς τοιοῦτον ἀνεγνώριζεν—νὰ ζητήσῃ τὴν χάριν τῆς συμπαθείας καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας ἀπὸ τὴν ὑποκρισίαν τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων.

Ἡ γύμνωσις· ἡ χλαμύς· ὁ κάλαμος καὶ ὁ ἐξ ἀκανθῶν ὀδυνηρὸς στέφανος, ἦσαν ἱκανὰ μαζὶ μὲ τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου ἥτις τόσον ζωηρῶς ἐτεκάθητο ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ θείου Λυτρωτοῦ, νὰ συγκλονίσωσι καὶ μαλλάξωσι καὶ τὴν πλέον ἀνάλγητον καρδίαν.

Ὁ Πιλᾶτος πρῶτος αἰσθάνεται τὸν κλονισμὸν αὐτόν, καὶ ἡ προσπάθειά του στρέφεται πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τῆς παγίδος τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ἐξαιτούμενος ἐκ μέρους τῶν σεμνοτύπων τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἀρχόντων, ὅμοιον συγκλονισμὸν ψυχῆς καὶ καρδίας.

Ἀγνοεῖ ὅμως τὴν δύναμιν τῆς ὑποκρίσεως ἥτις ἐν τῇ φαινομενικῇ ἐκτελέσει ὡρισμένων ἐξωτερικῶν τύπων τῆς ἠθικῆς, κατεργάζεται τὴν τρομερὰν τῆς ἀναλγησίας νόσον, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀποθνήσκει ἡ καρδία τοῦ πόνου· τῆς συγγνώμης· τῆς εὐσπλαγχνίας· τοῦ ἐλέους.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! ἀναφωνεῖ ὁ Πιλᾶτος προσπαθῶν νὰ συγκινήσῃ· νὰ συγκλονήσῃ· νὰ μαλλάξῃ· τὰς τόσον κακούργους φύσεις τῶν Ἰουδαίων. Ἀλλ' εἰς μάτην· ὁ λαὸς μαινόμενος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ πάντων ἁγίων ἁγιωτάτου ἐκρήγνυται εἰς κραυγάς· εἰς ὕβρεις· εἰς ἀναθέματα· *ἆρον ἆρον σταύρωσον αὐτόν.* Τὸ μῖσος κλείει ὄχι μόνον τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ καὶ σταματᾷ τὰ αἰσθήματα τῆς συγκινήσεως· τυφλώνει τὸν νοῦν· σφραγίζει δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ἀκοὴν τῆς ψυχῆς.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! ἐπιμένει ἀναφωνῶν ὁ Πιλᾶτος καὶ μὲ τὴν ἐπιμονήν του, ἀποβαίνει

ἀκουσίως ὁ πρῶτος κήρυξ μιᾶς ἀληθείας, ἥτις συνήγειρε περὶ ἑαυτὴν εἰς ἐξέτασιν, τὰς μεγαλειτέρας τῆς ἀνθρωπότητος διανοίας.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! εἶναι λόγος μιᾶς τρανοτάτης καὶ μεγίστης ἀληθείας, πῶς, ὁ ἐν κακώσει καὶ πληγῇ πάσχων υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἔπασχεν ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὴν ὁποίαν ἀλήθειαν· ἀκουσίως ἐκήρυξαν τὸ πρῶτον τὰ χείλη ἑνὸς εἰδωλολάτρου ἡγεμόνος—τοῦ Πιλάτου,—ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ Πραιτωρίου, ὅστις οἱονεὶ ἐγένετο ἀκουσίως ὁ πρῶτος ἄμβων τοῦ κηρύγματος τῆς ἀληθείας τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ, πρὸς ἐπιστροφὴν τῆς ἀποπλανηθείσης ἀνθρωπότητος.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἀλλὰ πόσας ψυχὰς δὲν συνεκλόνισεν ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ πόσας χιλιάδας μυριάδων καρδίας δὲν συνετάραξαν οἱ λόγοι οὗτοι, οἵτινες ἀκουόμενοι τὸ πρῶτον εἰς τὸν στενὸν ἐκεῖνον τοῦ Πραιτωρίου χῶρον, κατεστάθησαν ἱκανοὶ νὰ κυριαρχήσωσιν ἐπὶ τοῦ Καπητωλίου τῆς Ρώμης, τοῦ Παρθενῶνος, τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ τῶν Σχολῶν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ σοφίας.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! λέγει ὁ Πιλᾶτος. Αλλὰ αἰσθανόμενος τὴν ἀθωότητα τοῦ Ἰησοῦ αὐτὸς ὁ μηδέποτε διστάσας νὰ χύσῃ ποταμοὺς αἱμάτων μέσα εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας, δειλιᾷ καὶ τρέμει πρὸ τοῦ ἀθώου καὶ ἁγιωτάτου αἵματος τοῦ Ἰησοῦ—Ζητεῖ ὕδωρ διὰ νὰ νίψῃ τὰς χεῖρας του, ἐκβιαζόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ καθαρμοῦ, καὶ προσπαθεῖ νίπτων τὰς χεῖρας νὰ πλύνῃ καὶ τὴν συνείδησιν. Ἦτο ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἐνοχῆς. Οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισσαῖοι θέτε αὐτῆς τῆς ὑποκρίσεως τὴν ἀνάγκην πρὸς καθαρμὸν αἰσθάνονται,—(εἶνε ἡ προσωποποίησις τοῦ σατανᾶ διὰ τῆς κτεινούσης τὸ πνεῦμα σεμνοτυπίας). Καὶ ἀποτινάσσων ὁ Πιλᾶτος τοὺς ραντισμοὺς τῶν ἐνόχων χειρῶν του ἀναφωνεῖ πρὸς πάντας ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Αὐτοὶ δὲ μαινόμενοι καὶ φριάττοντες δαιμονιωδῶς κραυγάζουσιν: ***ἆρον ἆρον σταύρωσον αὐτόν.***

Εἶναι τὸ τέρμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀγωνιᾷ νὰ φθάσῃ ἡ ἁμαρτωλότης τοῦ ἀνθρώπου. Θέλει νὰ ἴδῃ ὅπως ὅπως ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν Ἰησοῦν. Ὅλη ἡ κακεντρέχεια καὶ ἡ ἁμαρτωλότης τοῦ ἀνθρώπου ἐξεδηλώθη εἰς τὸν ἄδικον καὶ τραγικὸν τοῦ Ἰησοῦ σταυρικὸν θάνατον. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀφίσῃ ὡς δεῖγμα τῆς θεότητός Του τὸ ἀφῆκε νὰ παρουσιασθῇ ἐν ὅλῃ Αὐτοῦ τῇ αἴγλῃ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις ἦτο ἡ ἀγάπη, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς Του. Καὶ τί δὲν δύναται νὰ διδαχθῇ ὁ σημερινὸς τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος; ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας ἐσταύρωσε αὐτὸν τὸν Θεὸν ὁ δὲ Θεὸς ἀνύψωσεν καὶ ἐθεοποίησεν αὐτὸν τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ Του!

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἀλλὰ τίνος ἀνθρώπου ὁ βίος ὑπῆρξεν ἄσπιλος, καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἐγένετο ὄχι μόνον ἀφορμὴ νέας ζωῆς καὶ πολιτείας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξαιρετικωτέρων τῆς ἀνθρωπότητος διανοιῶν τὸ μόνον ἐπαναπαῦον καὶ ζωογονοῦν πνευματικὸν ἐντρύφημα; Τίνος δὲ ἡ μορφὴ συνεκέντρωσε περὶ Ἑαυτὴν τὴν ἐμπιστοσύνην· τὴν ἀγάπην· καὶ τὴν λατρείαν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, ἐμπνεύουσα ἀνάπαυσιν, ἐγκαρτέρησιν εἰς τὰς θλίψεις, καὶ ἐλπίδα εἰς τὰς συμφορᾶς τῆς ζωῆς;

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ναὶ ὁ ἄνθρωπος τῆς θλίψεως καὶ τῆς ὀδύνης, ἀλλὰ ὁ ἀναμάρτητος Ἐκεῖνος. Ὅστις μέσα εἰς ὅλην τὴν τραγικὴν Του περιπέτειαν, ἐγνώριζε νὰ κρατῇ ὁλόκληρον τὸν ὄγκον τῆς θεϊκῆς Του ὑπεροχῆς, διὰ τοῦ θεϊκοῦ μεγαλείου Του, τὸ ὁποῖον μένει ἀνεξήγητον διὰ τὸν ἄνθρωπον, τῶν ἀνθρωπίνων ὑπολογισμῶν· καὶ τῆς στενῆς σκέψεως.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλὰ τίνος ἀνθρώπου ὁ λόγος συνεκλόνησεν ὁλόκληρον τὸ βάθρον τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐκπορθείσας ὡς τεράστιος τηλεβόας ὁλόκληρον τὴν ψευδῆ διδασκαλίαν τῆς εἰδωλολατρείας ἐκ τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, κατέστη ὡς ὁ μόνον ἰσχύων ἠθικὸς νόμος ρυθμίζων καὶ διακυβερνῶν τόσας ζωὰς ὁλοκλήρων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων;

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἀλλὰ τίνος ἀνθρώπου τὸ θανατικὸν ἱκρίωμα, ἀπέβη τὸ προσκύνημα τοῦ κόσμου, πρὸ τοῦ ὁποίου μυριάδες στρατιῶν καὶ μαρτύρων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὡς ἐν μεγαλοπρεπεῖ παρελάσει πρὸ τοῦ Μεγάλου Ἄρχοντος, Κυριάρχου, καὶ Βασιλέως τοῦ σύμπατος, ἐπορεύοντο ἀγαλλομένῳ ποδὶ πρὸς τὸν θάνατον, χάριν καὶ μόνον τῆς δόξης τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἀπεριορίστου πρὸς Αὐτὸν λατρείας;

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ δύναμις τοῦ πανδαμάτορος χρόνου—ἐκείνου δηλ. τοῦ τυράννου ὅστις οὐδὲν ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀμετάβλητον,—πρὸς ἀπάληψιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ναζωραίου;

Ὄχι δὲν εἶναι μόνον ἄνθρωπος εἶναι καὶ

Θεὸς. Μὴ Σᾶς σκανδαλίζει ὁ Τραγικὸς καὶ ὀδυνηρὸς διὰ τοῦ σταυροῦ θανατός Του. Τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἀπολυτρώσεως.

Ὦ σεῖς τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀμφιβολίας ὀπαδοί, ὁλόκληρος ὁ κόσμος τῆς πρὸς τὸν Ἰησοῦν πίστεως ἀγάπης καὶ λατρείας· θὰ ἀναπέμπῃ, πρὸς τὸν κυριαρχοῦντα ὁσημέραι πλειότερον ἐπὶ τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων, γλυκύτατον Σωτῆρα καὶ Μέγα Λυτρωτὴν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὁλόθερμον καὶ πιστὴν προσκύνησι μετὰ λατρείας, ἀναπεμπομένης πρὸς τὸν θρόνον τῆς θεότητός Του, διὰ τοῦ θυμιάματος τῶν δακρύων τῆς εὐγνωμοσύνης, πρὸς τὸν ἐξαγοράσαντα ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας Ἰησοῦν.

Ὦ σεῖς τῆς ἀπιστίας ὀπαδοί, τοῦ σκεπτικισμοῦ καὶ τῆς λογικῆς τοῦ ὀρθολογισμοῦ τῶν στενῶν τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως ὁρίων, μέσα εἰς τὰς διαμάχας ἅτινας διενεργεῖται πέριξ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος μας, προσπαθοῦντες νὰ φθάσετε τὸν ἄφθαστον κρεμάμενον ἐπ' αὐτοῦ, ἀκούσατε καὶ τοῦ Πιλάτου τὴν ἀκούσιον ἀλήθειαν **ἴδε ὁ ἄνθρωπος**! διὰ νὰ μάθετε καὶ σεῖς ὄχι ἀπὸ στόμα πιστοῦ ὀπαδοῦ· ὄχι ἀπὸ λόγους ἐμπνευσμένου προφήτου· ὄχι ἀπὸ διακεκριμένον τῆς ἐκκλησίας Του ῥήτορα, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴν καὶ μόνην τὴν φωνὴν τοῦ Πιλάτου, πῶς, ὅ,τι ὁ Ἰησοῦς ἔπαθε· ναὶ ἔπαθε ἀλλὰ μόνον ὡς ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ὅσον καὶ ἐὰν ἀγωνίζεσθε πέριξ τοῦ βάθρου τοῦ σταυροῦ ἀναμοχλεύοντες αὐτὸ διὰ νὰ κρημνήσητε τοῦτο, τόσον περισσότερον τὸ στερεώνετε.

Εἶναι τὸ ἔδαφος ποτισμένον πλέον μὲ τὸ ἅγιον αἷμα τοῦ Λυτρωτοῦ μας, καὶ τὸ ξύλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀπέθανε κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τὸ θεῖον σῶμα τοῦ Σωτῆρος μας, ὁσημέραι γιγαντοῦνται διὰ καλύψῃ ὑπὸ τὴν θείαν αὐτοῦ θαλπωρὴν, πάντας ἐκείνους οἵτινες ἠξιώθησαν νὰ γνωρίσωσι καὶ νὰ πιστεύσωσι τὸν Ἰησοῦν.

ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Θ'.

Εἴδομεν τίς ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Καὶ πᾶς ἐχεφρονῶν συνομολογεῖ μετὰ τοῦ σύμπαντος ὅτι, οὗτος εἶνε ὁ παρ' ὅλων ὑπὸ τὸ ὄνομα **Θεὸς** γνωστὸς.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ταύτης τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα οὔτε ἐπαναπαύεται οὔτε ἡσυχάζει· ζητεῖ, καὶ ζητῶν θέλει νὰ μάθῃ: ἀλλὰ πότε ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον; κατὰ ποῖον ἔτος; 5411 εἶπον οἱ μὲν ἄλλοι 5361. Οἱ νεώτεροι ἐδέχθησαν τὸ 4004· οἱ ἐν Κων)πόλει, συμφωνούντων εἰς τοῦτο καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα τὸ 5508 π. χ. Τὴν γνώμην ταύτην, τῶν τελευταίων, ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά μας βιβλία.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι αἱ χρονολογίαι αὗται, καὶ εἴτις ἑτέρα, εἶνε μᾶλλον ὑποθέσεις, διότι: 1) δὲν συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλας 2) οὐδεμίαν αὐθεντικὴν μαρτυρίαν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἔχουσι καὶ 3) ἡ Γραφὴ σιγᾷ. Ἀλλὰ πλὴν τῶν λόγων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι λόγοι, σοβαρώτεροι, ἀναγκάζοντες ἡμᾶς νὰ μὴ δεχώμεθα αὐτὰς ὡς ἀκριβεῖς, οἱ ἑξῆς: 1) ὁ χρόνος, **ἀρχὴν καὶ ἀφετηρίαν ἔχων τὴν κίνησιν** τῶν οὐρανίων σωμάτων· τ. ἐ. ὀφείλων τὴν ἀρχὴν καὶ ὕπαρξιν αὐτοῦ εἰς τὴν κίνησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων, εἶνε κατὰ λογικὸν εἱρμὸν μεταγενέστερος τῆς πρωτογόνου ὕλης, τοῦ πρωτοπλάσματος, ἐξ οὗ ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν Γραφὴν ἢ ἀπεσπάσθησαν κατὰ τοὺς ἔξωθεν οἱ διάφοροι κόσμοι· ἢ τὸ πολὺ πολὺ, σύγχρονος τοῦ πρωτοπλάσματος, τῆς πρώτης ἀμόρφου ὕλης· 2) αἱ ἓξ ἡμέραι τῆς δημιουργίας δὲν εἶνε ἡλιακαὶ—τοὐλάχιστον, ἂν μὴ πᾶσαι, ἀσφαλῶς αἱ τέσσαρες πρῶται,—διότι ὁ ἥλιος μόλις κατὰ τὴν Τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας ἐνεφανίσθη (κατὰ τὴν Ἐπιστήμην), ἢ ἐποιήθη, κατὰ τὴν Γραφήν.

Δεδομένου δὲ ὅτι, ἐν τῷ ἡμετέρῳ πλανήτῃ 24ωρον εἶνε ἡ μία πλήρης στροφὴ τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς καὶ περὶ τὸν ἥλιον, ἔτος δὲ αἱ 365 ὅμοιαι περιστροφικαὶ κινήσεις αὐτῆς,—ἀναγκαίως ἔπεται ὅτι ἡ παρ' ἡμῖν χρονολογία ἤρχισεν ἀπὸ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς δημιουργίας, ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ ἥλιος, πλασθεὶς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ· καὶ 3) ἡ λέξις **ἡμέρα** ἐν τῇ ἑξαημέρῳ τῆς δημιουργίας ἔχει εὐρυτέραν τῆς ἀποδιδομένης αὐτῇ ὑπό τινων ἐννοίας, ὅπερ μαρτυρεῖται καὶ παρ' ἄλλων χωρίων αὐτῆς, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ: «ὅτι παρὰ τῷ Κυρίῳ **Χίλια ἔτη** ὡσεὶ **ἡμέρα μία**» καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, ἡ ἑβδόμη ἡμέρα τῆς δημιουργίας δὲν κατακλείεται διὰ τοῦ «καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα....», ὡς πᾶσαι αἱ πρὸ αὐτῆς ἡμέραι τῆς δημιουργίας.

***

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, συνδυαζομένων καὶ πρὸς τὴν γνώμην τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὧν μάρτυς ὁ Μ. Βασίλειος, καὶ συσχετιζομένων πρὸς τὰ πορίσματα τῆς νεωτάτης τῶν ἐπιστημῶν, τῆς Γεωλογίας, μανθάνομεν ὅτι αἱ ἓξ ἡμέραι τῆς δημιουργίας εἶνε, ἑκάστη τούτων, οὐχὶ 24ωρος ἀλλὰ μακραὶ χρονικαὶ περίοδοι καὶ μόνον «ἀκριβὴς περιγραφὴ τῶν διαδοχικῶν σκηνῶν ὧν θέατρον ὑπῆρξεν ὁ ἡμέτερος πλανήτης, ἀπὸ τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς ἐξέτεινε τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἔθετο τὰ θεμέλια τῆς γῆς» καὶ ὅτι ἡ Γραφὴ οὐδαμῶς ἀποκαλύπτει ἡμῖν «καιροὺς ἢ χρόνους οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.»

Κατὰ ταῦτα σχολαῖον καὶ πάντῃ περιττὸν νὰ ζητῇ τις νὰ μάθῃ ὅ,τι ὁ Θεὸς δὲν ἀπεκάλυψεν. Ἀρκεῖ εἰς ἡμᾶς τὸ: ὅτι καὶ ὁ Χρόνος ἔχει τὴν ἀρχήν του καὶ ὅτι αἰτία αὐτοῦ εἶνε ὁ Θεὸς· «ἵνα Αὐτὸς ᾖ τὰ πάντα ἐν